

IRODALOM

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. Band V. Heft 8. 1933.

Eidmann: Az erdőgazdaság feladatai a forró-égövi országok népesedés-politikai kérdéseinek megoldásánál, különös tekintettel Holland-India viszonyaira. (*Die Aufgaben der Forstwirtschaft bei der Lösung bevölkerungspolitischer Probleme in tropischen Ländern unter besonderer Berücksichtigung der Verhältnisse in Niederländisch-Indien.*) 527—537. old.

A trópusok kimeríthetetlennek hitt erdőkinese a feltárás előrehaladásával és a lakosság szaporodásával egyre nagyobb mértékben fogy.

Az erdőirtással kapcsolatos kezdetleges földművelés csak addig nem jelent nagyobb veszedelemet, amíg a km² szerinti lélekszám csekély és az őserdőnek módjában van a tőle elvett területet — amikor az erdőirtók a föld termőerejének csökkenésével tovább vándorolnak — visszaszerezni.

Ma azonban már Holland-Indiában is az a helyzet, hogy a nagyarányú erdőpusztítással a természetes felújítás nem tud lépést tartani és a steppe egyre nagyobb területet foglal el.

A szakértők becslése szerint ez a folyamat — ha idejében meg nem állítják — *40 éven belül a gyarmat összes őserdőt felemészti* és a helyükön keletkező igen gyér állományok alig néhány további évre fedezik a szükségletet.

A szerző ezért igen fontosnak tartja, hogy a mezőgazdasági földek nyerése céljából a rablógazdálkodás helyébe okszerű erdőművelés lépjen és minden irtásterület újból befásíttassék. Az ilyen munka elvégzésére Holland-India virágzó teak-fa gazdaságaiban tapasztalatot szerzett munkásokat kell vezetőkül alkalmazni.

Cotta: A növényiszövetkezettan jelentősége az erdőgazdaságban. (*Die Bedeutung der Pflanzensoziologie für die Forstwirtschaft.*) 539—557. old.

A szerves élet fokozatosan foglalt tért a földön és a legegyszerűbb egysejtű lényekből kiindulva millió évek hosszú során jutott el fokozatosan a felsőbbrendű szervezetekig.

A kezdetlegesebb életformák egyesülése a külső behatások sikeresebb leküzdése céljából történt és az első szövetkeztek tagjainak ugyancsak fokozatosan jutottak a társuláson belül különleges feladatok osztályrészül.

A növényvilág elemeinél hosszú időközön keresztül nem láták meg azt a belső kapcsolatot, amely az egyes tagokat egymáshoz köti. Csak a társulástan tudományának fejlődésével esett egyre több világosság arra a fontos szerepre, amely ma már el nem vitatható a növényiszövetkezetektől.

Ezeknek a tagjai ma is szorosan együtt működnek a külső veszélyek sikeresebb leküzdése céljából és egymásközötti versengésük inkább csak a kevésbbé életképes egyedek kiszorítására törekszik.

Amikor tehát az emberi tevékenység akár a mező-, akár az erdőgazdasággal kapcsolatosan növények termelését — még pedig minél jövedelmezőbb termelését — tűzi ki céljául, ez csak a növénytársulás törvényeinek helyes felismerése és az azokhoz való igazodás alapján történhetik eredményesen.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG. 1938. 6. sz.

Lang: A württembergi erdőrendezőség lucfenyő-szerfatáblái. (Die Fichten-Sortentafel der württembergischen Forsteinrichtungsanstalt.) 161—167 old.

A gazdaság szabályozása céljából fontos az összes fatömeg ismeretén kívül a választékok várható megoszlásáról is tájékozódást szerezni és ezért az erdőbecslés tudománya újabban szerfa-táblázatok összeállítására is törekszik.

A szerző a Württembergben használt, *Schäffer* erdőmester által 1927/28-ban lucfenyőre összeállított ilyen táblázatokat ismerteti, összehasonlítván azok adatait a részben szálalásnál, részben tarvágásnál nyert szerfa-mennyiségek megoszlásával, valamint *Haehnle*, *Geyer* és *Philipp* hasonló táblázataival is.

Ezek a vizsgálatok azt igazolják, hogy a *Schäffer*-féle táblázatok a valóságot igen jól megközelítő, tehát a gyakorlat szempontjából kiváló eredményeket adnak.

Lang: A württembergi erdőrendezőség egységes állománymagasság görbéi. (Bestandes-Einheitshöhenkurven der württ. Forsteinrichtungsanstalt.) 168—176. old.

Fakészlet-felvételeknél, ha azok törzs-tömegtáblák segítségével történnek, igen sok időt vesz igénybe az egyes állományokra vonatkozólag az átlagos famagasság megállapítása.

Wiedemann ezért Észak-Németországra összesen 21 gyűjtő-görbe (*Sammelkurven*) használatát javasolja, amelyek közül 10 az erdeifenyő, 4 a lucfenyő, 3 a bükk és 4 a tölgy átlagos állomány-magasságait adja meg.

A szerző igen alapos vizsgálatai során kimutatja, hogy *Wiedemann* görbéi valóban jól használható adatokat szolgáltatnak. A különböző próbaterekről és egyéb felvételek alkalmával nyert adatoknak a *Wiedermann*-félékkel való összehasonlítását 4 táblázat tartalmazza.

Dieterich: A fafogyasztás kimutatása Finnországban. (Über Holzverbrauchsnachweise, insbesondere aus Finnland.) 176—183. old.

Hogy a fogyasztásra vonatkozó adatok hiánya milyen közgazdasági hátrányt jelent, az különösen a háború utáni nehéz viszonyok közt vált súlyosan érezhetővé, amikor a rendszertelenség következtében előállott zavarban csak a megbízható statisztika tudot volna helyes utat mutatni.

Ma már Németországban is egyre fokozódó figyelmet szentelnek a fogyasztás ellenőrzésére, már csak nyersanyag-politikai és állambiztonsági okokból is. A szerző ezzel kapcsolatosan részletes tájékoztatást ad arról a rendszerről, amely Finnországban a fafogyasztási statisztika korszerű kiépítéséhez vezetett.

Kennel: A hajk és a fadöntés kivitele. (Fallkerb und Fällungstechnik.) 186—188. old.

Zeyher-nek a lap 1936. évi 12. füzetében megjelent és *Backhaus* által igen élesen bírált fejtegetéseivel kapcsolatosan előbbinek a pártjára áll és meggyőző érveken kívül rajzban is bemutatja, mennyire fontos a fadöntésnél a hajkolás helyes kivitele.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. 1938. IV—VI. sz.

Herzner: A fa vegyi értékesítésének fejlődése az utolsó évtizedben. (Wandlungen der chemischen Holzverwertung im letzten Jahrzehnt.) 125—132. és 153—165. old.

Míg a szénítés majdnem minden országban egyre kevesebb fát vesz igénybe, a vegyi feldolgozás egyéb irányai: a cellulozerozt-gyártás, élelmiszerek és mesterséges fűtőanyagok előállítása, egyre jobban fejlődnek.

A hulladékfát már a háború előtt is fokozódó mértékben értékesítette az ipar, így főleg sajtolt lemezek céljaira. A hábo-

rús szükség azonban a fő figyelmet a fából előállítható fűtőanyagokra irányította.

Ezidőszerint már hatalmas lépésekkel halad előre a fának és a faszénnek közvetlenül motorhajtásra való igénybevétele elgázosítás útján, de *Bergius*nak korszakalkotó találmánya nyomán ma már benzinnel közvetlenül fából való előállítására is egyre eredményesebb kísérletek történnek.

A fa cukrosításával pedig már nagy ipari üzemek foglalkoznak. Eljárásuk csak a felhasznált sav minősége, töménysége, az igénybevett hőfok és nyomás szerint különbözik egymástól.

A szerző részletesen leírja a két legnagyobb németországi telepnek (*Scholler—Tornesch* és *Deutsche Bergin AG.—Reinau*) a berendezését, a gyártás módját és gazdaságosságát; utóbbinak adatai különösen érdekesek.

Minthogy azonban mind a két eljárás csak nagy üzemben gazdaságos, érthető, hogy a legújabb törekvések a kisebb kerekben is használható berendezések létesítését tűzték ki céljukul. Ilyenek: *Köck*, *Hoch-Bohunek*, *Mitterbiller*, *Herbst-Rühlemann* és *Voitich* próbálkozásai, amelyek különösen a kevésbé feltárt osztrák erdővidékek szempontjából bírnak fontossággal.

Még nagyobb a haladás a cellulóze-rostok előállításával foglalkozó iparban. A wolfeni gyár „*Vistra*” néven ismert terméke, máris világhírnek örvend.

Németország 1937-ben nem kevesebb, mint 150 millió kg. cellulóze-rostot állított elő, ami $\frac{1}{4}$ milliárd márka külföldi valuta megtakarítását jelentette számára.

A gyártási eljárás egyre tökélesedik; a szerző erre vonatkozólag is igen értékes felvilágosításokkal szolgál. Újabban a rost- és papíryanag előállításánál felhasznált sulfidlúg által feloldott 2% cukrot sem hagyják elveszni, hanem megfelelő berendezések segítségével szeszt és élesztőt vonnak ki belőle.

Nagy eredménye az iparnak, hogy most már nem csupán a lucot, hanem az erdei fényőt és bükkfát is fel tudja használni a rostanyag előállítására. Mint melléktermékek a különböző ragasztóanyagok és lakkok említendők.

A közgazdasági szempontok mérlegelése bennünket is gondolkodásra kell, hogy készítsen.

Schwarz: Az erdészet nemzeti-szocialista szellemben való átalakítása. (Nationalsozialistische Gestaltung des Forstwesens.) (165—166. old.)

A szabad gazdálkodás megszűntével és a magángazdaság érdekeinek háttérbe szorításával a német erdészet ma minden téren elsősorban a közjónak kíván szolgálni.

Dengler: Az erdőalakok rendszerének kérdéséhez. (Zur Frage der Systematik der forstlichen Betriebsformen.) 141—143. oldal.

*Neubauern*nak hasonló cím alatt megjelent és lapunkban is részletesen ismertetett tanulmányával foglalkozik. Nem ért mindenben egyet vele, de teljes tárgyilagosságra törekszik.

Hangsúlyozza, hogy a fogalmak tisztázására igen nagy szükség van és ha a kérdést ezidőszerint nem is lehet teljesen lezártnak tekinteni, *Neubauer* munkája is sokban hozzájárult ahhoz, hogy bizonyos részleteket élesebben megvilágítson és az áttekinthetést megkönnyítse.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1938. 6. sz.

Schädelin: Pozitív kiválasztás. (Positive Auslese.) 137—153. old.

Az áterdölés jelentőségének növekvésével a kérdés irodalma is egyre bővül, amelynek éppen a szerző az egyik a legismertebb művelője. Tanulmányában sok évi munkájának eredményeit foglalta össze röviden, amelyek az alábbi részleteket tisztázták.

1. *A kiválasztásnak már a megfelelő csemete és vetőmag beszerzésénél kell kezdődnie*, mert az itt elkövetett hiba semmiféle erdőművelési mesterkedéssel nem tehető jóvá.

2. A tarvágásos üzemmód mellett a kiválasztás korszerű szempontjai természetesen nem érvényesülhettek, ami a talaj termőerejének és a növedéknek a csökkenését, végeredményben tehát az állományok egészségi állapotának és ellenálló-képességének gyengülését vonta maga után.

3. Mulhatatlanul szükséges, hogy *a minőségnek* a lábon álló törzseken való *helyes megítélését* minden erdőgazda minél tökéletesebben elsajátítsa. Ennek az útját és eszközeit azonban *csak a gyakorlat adhatja meg*.

4. A szerző nézete szerint össze kell gyűjteni a fával foglalkozó és sajnos kiveszőfélben levő kézműipar évszázados tapasztalatait, amelyeket semmiféle papírbölesesség nem pótolhat.

5. A kiválasztásnak *pozitív irányúnak* kell lennie olyan értelemben, hogy *az a legértékesebb törzsek felkeresésére és megtartására irányuljon*.

Az ellenkező gyakorlatú áterdölések, amelyeknél a hibás anyag eltávolítása a fő szempont, nem szolgálják a korszerű erdőgazdálkodás céljait.

6. Az áterdölésekkel kapcsolatos kiválasztás nem jelent egyben tudományos szempontból is megfelelő fajnemesítést.

Müllenbusch: Az erdő- és fagazdaság Németországban. (Die Forst- und Holzwirtschaft im Altreich.) 123—124., 129—130. old.

Az általános erdőszületségi viszonyoknak, az erdők tulajdonjogi és üzem szerinti megosztásának ismertetése után a szerző főleg a termelés, fogyasztás és behozatal adataival foglalkozik.

Részletesen ismerteti a birodalomban ezidőszerint érvényben lévő törvényes intézkedéseket, amelyek az új vadászati és természetvédelmi törvényeken, valamint a paraszt-hitbizományok létesítését elrendelő törvényen keresztül a német erdő fenntartásának erős támaszai, míg a piac szabályozása a kereslet és kínálat egyensúlyát, az eredményes termelést, az állandósult munkabéretet, végeredményben tehát a birtokos, a munkás és a fogyasztó közti harmóniát biztosítja.

Götze: Serétlövés ülő vadra. (Der Schrotschutz auf sitzendes Wild.) 131. old.

A szerző igen érdekes magyarázatot ad arra vonatkozólag, miért történik meg gyakran, hogy a vadász elhibázza az ülő vadat.

Szerinte ezt nemcsak az okozza, hogy a repülő, vagy futó vad nagyobb célt mutat, hanem elsősorban az, hogy a vadászok legnagyobb része nem ismeri serétes puskájának középső találati pontját és így bizony könnyen megtörténik, hogy már közepes szórás mellett is a serétek éppen kikerülnek a könnyűnek vélt célt.

Müller: A bázisbendrométerekkel végzett favastagságmérés pontossága. (Die Genauigkeit der Dendrometermessung mit Basisdendrometern.) 138—139. old.

Az állványos műszerek körülményes kezelésük miatt a gyakorlatban alig számíthatnak nagyobb elterjedésre. Ezért az erdőrendezés újabbán olyan, szabadkézből is használható favastagságmérőket keres, melyek a lábbon maradó próbatörzsek köbözéséhez az átmérő-vastagság megállapításánál megkívánt 1.5 milliméter pontossági határt és ezzel a komoly munka lehetőségét is biztosítjuk.

A jelenleg használatban lévő műszerek felépítésük szerint két csoportra oszlanak. Vannak:

1. favastagságmérők rögzített bázissal (amelyeknél a mérőszög változó),
2. változó bázisú műszerek (állandó mérőszöggel).

A szerző behatóan foglalkozik mind a két műszerfajta használhatóságával és pontosságukra vonatkozólag is megadja a szükséges mennyiség-tani felvilágosításokat.

A második csoportba tartozó műszerek felépítésük egyszerűsége, könnyű kezelhetőségük és az eredmény közvetlen leolvásásának lehetősége következtében előnyben vannak a rögzített bázisos műszerekkel szemben.

Befejezésül a szerző egy általa szerkesztett és a közel jövőben a szakkörök rendelkezésére bocsátandó változó bázisú vastagságmérő leírását és a vele való munka menetét is közli.

Hampel: A vadpatakos területen végzett erdősítési munkák értéke és kivitele. (Wert und Ausführung von Kulturarbeiten in Wildbächen.) 143—144. oldal.

A vadpatakok környékén az erdősítés háromféle célt szolgál:

1. terméketlen területeknek, meredek, csuszamlásoknak kitett hegyoldaloknak a megkötését,
2. füves területeknek erdővé való alakítását a vízgazdálkodás javítása céljából, és
3. meglevő rossz erdőknek megfelelő állományokkal való helyettesítését.

Az erdősítés sok esetben csak a vadpatakok szabályozásánál alkalmazott műszaki munkákkal párhuzamosan ér el eredményt. Hogy milyen technikai biztosítékok szükségesek és milyen mértékben, arra megbízható feleletet minden esetben csak a helyszíni gondos tanulmányozása adhat.

A magasabbrendű növényzetnek a kopárosodásra hajlamos területen kifejtett jótékony hatása közismert és nem szorul bővebb részletezésre.

Teljesen kopár terület erdősítése mindig a legnehezebb feladat és a siker előfeltétele az *összes termőhelyi tényezők gondos egybevetése*. Fokozott mértékben tartandó szem előtt tehát a *megfelelő fajfajtáknak a kiválasztására* vonatkozó minden követelmény. Ebben a tekintetben nem szabad visszariadni részletes fizikai, kémiai és biológiai talajvizsgálatoktól sem, ha felesleges kiadást kívánunk elkerülni. A mesterséges erdősítés kétségtelenül az ilyen területeken a legdrágább, mert hiszen sok esetben csak a különleges eljárások (talajtakarás, trágyázás, stb.) vezetnek célhoz, de viszont a kockánforgó értékek az áldozatot nagyon is indokoltá teszik.

A füves területeknek erdővé való átalakítása és a gyenge minőségű erdőknek megfelelő állományokkal való kicserélése már könnyebb feladat. Itt a növényészethez is sok hasznos útmutatást nyújt és gondos munka esetén rendszeresen siker koronázza a fáradozást.

2. Trubrig: Összehasonlító vizsgálatok az alpesi erdei és nyílt legelők termőképességéről. (Vergleichende Versuche über Ertragsleistungen von Waldweide und offener Weide auf Alpen.) 83—109. old.

Az angol és skandináv példák nyomán Németország is számos szaktudóst nevel a legelőkérdés számára, Ausztriában ellenben *Domes* és *Kober* gyakorlati eredményei mellett tulajdonképpen csak 1927-ben indult meg hivatalosan kormányintézkedés folytán a tudományos vizsgálatok sorozata.

Ezeknek folyamán az országban több helyen kísérleti legelőterületeket tűztek ki és az adatfelvételnél a lehető legnagyobb gondossággal jártak el. Ez által a régebbi, becslésen alapuló eljárásokkal szemben megtörtént az első lépés számos kérdésnek a szabályos tisztázására (a legelőszolgálat szabályozása és megváltása, az erdei legelők helyes használata stb.) és a gazdaközönség is megbízható útmutatót nyert az alpesi legelők telepítése, felújítása, ápolása és használata tekintetében.

A szerző birtokán is folytak kísérletek és tanulmányában ezeknek érdekes eredményeit ismerteti. Az adatokból nemcsak azt tudjuk meg, hogy még az egészen gyér faállománnyal borított legelőterület fűtermése sem veheti fel a versenyt a fedetlen legelővel, hanem azt is, hogy *a korszerűen (talajműveléssel és vetéssel) kezelt nyílt legelő hozama a kezeletlenét mennyiségben tízszeresen is meghaladja*, minőségben pedig a fűtermés ugyancsak jelentős különbséget mutat a megművelt legelőterület javára.

Hudeczek: Helyi fatermési táblák. (Lokalertragstafeln.) 115—124. old.

Az Ausztriai Birodalmi Erdészeti Egyesület egyik külön bizottságának jutott az a feladat, hogy az ország egész területén helyi fatermési táblákat állítson össze. Az egyesület határozata szerint ezeket a táblázatokat folyóiratában a szakközönség rendelkezésére kívánja bocsátani és az összegyűjtött anyagból a szerző *Guttenbergnek* két lucfenyő táblázatát közli a szokásos számbeli és rajzbrás összehasonlításban, megfelelő magyarázatokkal.

A füzet hat első tanulmánya a déli államok cellulozefatermelésével foglalkozik. Mindegyik szerző a tartamos gazdálkodás bevezetésének szükségét hangsúlyozza miután a mértéktelen ki-

használás sokhelyütt erdőpusztítássá fajult és a korábban létesített ipartelepek ellátása válságba került.

A hazai szakkörök szempontjából különösebb érdeklődésre az előbbi két tanulmány tarthat számot.

Snow: Indolylvajsav használata nyárdugványok gyökerezésének serkentése céljából. (Use of indolebutyric acid to stimulate the rooting of dormant aspen cuttings.) 582—587. old.

A vegetatív szaporításnak az erdőgazdaságban is elég nagy a jelenősége különösen ott, ahol a csemetéknek a magról való nevelése valamilyen oknál fogva (a gyenge csiraképesség, kényes kezelés stb.) nehézségekbe ütközik, vagy pedig ahol a fajtisztaságra gondosan kell ügyelni. Azonban a dugványokról való szaporításnak is megvannak a maga hátrányai és ezért érthető, hogy minden újítást és javítást nagy érdeklődéssel fogad a szakközönség.

A szerző által végzett kísérletek azt igazolják, hogy indolylvajsavas kezelés után a dugványok sokkal erőteljesebben és sikeresebben fejlesztettek gyökereket.

A nedvkeringés megindulta előtt közvetlenül vágott dugványok jobb eredményt adtak, mint a télen vágottak és a savas kezelés legjobb mértékének *a 10%-os oldatban való és 27 óráig tartó áztatás* bizonyult, mert 66%-os gyökereztetést eredményezett, míg a kezeletlen dugványok alig 5%-ot.

Mollenhauer: Simafenyőn végzett ágnyesési kísérletek számai és eljárásai. (Tools and methods in an experimental pruning of white pine.) 588—99. old.

A nagyon gondos vizsgálatok 19-féle, részben kézi, részben nyeles ágnyeső szerszámra terjedtek ki. A használhatóság mértékének megállapításánál a szerző szembeállította a létra és a mászóvasak igénybevételét is.

Minden szerszámnál egyformán főkéllék, hogy az állandóan *kifogástalan állapotban* tartassék. A munkások biztonsága és a fák kérgének megóvása céljából pedig ajánlatos ha a munkások *gumitalpú cipőkben* dolgoznak és a létra legfelső (támaszkodó) fokát is az elesésűzást megakadályozó *gumiborítással* látjuk el.

Duerr: Megjegyzések a szabályos állapotra alapított Gehrhard-féle képletnek általános alkalmazhatóságára vonatkozólag. (Comments on the general application of Gehrhardt's formula for approach toward normality.) 600—604. old.

Az ismert német szakember képlete: $g = dG (1 \times K - Kd)$, amelyben $G =$ a szabályos állapotban lévő állomány növendéke

d = a sűrűség és K = a vizsgált állomány jellemző állandója (0.6–1.1 értékkel), a szabályos állapotól többé-kevésbé eltérő állományok növendékének meghatározására szolgál.

A szerző számos amerikai vizsgálat alapján megállapítja, hogy a képlet az amerikai állományokra vonatkozólag is igen jól használható eredményeket ad.

REVUE DES EAUX ET FORÊTS. 1938. 4–5. sz.

Prioton: Hozzászólás a tiszafának a Pyreneusokban való tenyészetéhez. (Contribution à l'étude de l'if aux Pyrénées.) 297–317. old.

Felsorolja a tiszafának a francia Pyreneusokban való előfordulási helyeit 17 vízgyűjtő medence szerint részletezve.

A helyszíni felvételekkel kiegészített tanulmány végső következtetései: 1. A tiszafa a francia Pyreneusokban sokkal több helyütt fordul elő, mint azt a szakemberek eddig gondolták. 2. Az Atlanti-Óceántól a Földközi-tengerig a legkülönbözőbb minőségű talajon s a legváltozatosabb kitettségekben található a tiszafa, főként a 900 m-től 1600 m-ig terjedő tengerszín feletti magasságban. 3. Legjobban tenyészik és lesikeresebben újul fel a bükk alatt, mint aljnövényzet; a bükkel elegyes jegenyefenyőt is kedveli, de az elegyetlen jegenyefenyvesben elpusztul. 4. Régeente sokkal nagyobb volt a tiszafa elterjedése — főként az alacsonyabb fekvésű helyeken — mint ma.

Pardé: Középerdők karbantartása. — Hagyásfák kijelölése. (Traitement des taillis sous futaie. — Plan de balivage.) 393–402. old.

A középerdő-üzemmód Franciaországban a legelterjedtebb, mintegy 3,900,000 hektárt ölel fel. De ezeknek az erdőknek a kezelése szerző szerint gyakran elhibázott.

A tanulmányban részletezett igen sok orvoslási mód közül csak a lényegesebbeket említjük: 1. Tölgy-középerdőkben jobban elő kell segíteni a magvetés útján való felújulást s a hiányok szükség esetén magcsemeték ültetésével pótolandók. 2. Bizonyos körülmények között a tisztítóvágás s esetleg gyérítés is elkerülhetetlen. 3. Nincs szükség a hagyásfáknak olyan nagy számára, mint amennyit a francia állami erdőkben gyakran találni; a hagyásfa ne bükk vagy gyertyán legyen nagyobb mennyiségben, hanem inkább tölgy. 4. Célszerű volna minden középerdő üzemtervéhez mindjárt olyan tervet is mellékelni, amelyik részletesen előírja a meg-hagyandó főfák méreteit, számát és fanemét.

Barbey: A szálaló üzemmód lényege Svájc erdészetében. (Le principe du jardinage dans le cadre de la sylviculture helvétique.) 425—430. old.

Ammon svájci erőfelügyelő egyik legújabb munkája alapján ismerteti az *Engler, Biolley, Balsiger, Schaedelin*, stb. nevéhez fűződő eljárást, szembeállítva előnyeit és hátrányait.

REVISTA PĂDURILOR. 1938. 5. sz.

Sburlan: Állati erővel vont légtömlős-kerekű járműveken szállítsunk fát. (Vehicule cu roți pneumatice pentru transportul lemnelor cu tracțiunea animală.) 457—473. old.

Romániában az állati erővel való faszállításnak még igen nagy a jelentősége. Pedig ez az eljárás, még kis távolságoknál is, sokkal költségesebb, mint a legújabb gépjárművekkel, teherautókkal, traktorokkal való szállítás.

Nyugat-Európában, különösen Németországban a szállítási költségeket erősen csökkentették azáltal, hogy a szálfákat és tűzifát légtömbös kerekű kocsikon szállítják.

A szerző az ilyen járműveknek Romániában való bevezetését javasolja s ettől végső következtetésképpen a következő előnyöket várja: 1. A gumikerék alkalmazása a közlekedési utakon, valamint a vágásterület felújulásában kisebb kárt okoz, mint a vasabroncsú kerék. 2. Csökkenti a megindításhoz és húzáshoz szükséges erő nagyságát, ami esetleg 50 százalékgig terjedő igavonó-erő megtakarítást jelent. 3. Az ilyen járművek kisebb fenntartási költséget igényelnek és biztosabbá teszik — különösen nagy távolságokon — az állati erővel való szállítást. 4. A szállítási költségek végeredményben 30 százalékkal lesznek kisebbek.

Haralamb: Vadpatakszabályozási eljárások a Prahova völgyében. (Corecțiuni de torenți pe Valea Prahovei.) 483—491. old.

Az igen veszélyes vadpatakjairól ismert Prahova völgyben, Sinaia környékén, a román államvasutak már régebben több nagy völgyelzáró- és fenékgátat építettek. A szerző helyszíni bejárások után arra a megállapításra jut, hogy ezek a költséges építkezések majd csak akkor felelnek meg céljuknak, ha a patakok felső folyásában a szükséges erdősítési munkálatok is befejezést nyernek. A folyamatban levő erdősítéseket részletesen ismerteti.

Negulescu: Tevékenységi iv. (Fişa de activitate.) 492—494. old.

Az államrendészeti szolgálatban az *előléptetéseknek és a vezetőállásra alkalmazandók kiválasztásának a tisztviselő alkotó munkássága alapján kell történnie.* Ezért szerző azt javasolja, hogy *minden erdőmérnökről egy tevékenységi ívet fektessenek föl,* amelyben az illetőnek minden nevezetesebb munkája nyilván tartandó lenne.

Napi kérdések. — Erdészeti statisztika. (Problemele zilei. — Statistica noastră forestieră.) 495—508. old.

Romániában az erdészeti statisztika összeállítása még sok kívánni valót hagy maga után. A lap felhívására 5 tanulmány érkezett be arról, hogy miként volna elérhető jobb és megbízhatóbb statisztika. A tanulmányok szerzői: *Ionenscu, Przemęchii, Ivanovici, Eliescu és Dinu.*

SUMARSKI LIST. 1938. 5. sz.

Afanasijev: Expressz-gyorsasággal létesítendő erdők. (Podizanje „expresnih“ šuma.) 205—245. old.

Folytatása a lapunk f. évi I. füzetében ismertetett tanulmánynak.

A szerző számos fánemmel (fekete-, erdeifenyő, tölgy, kőris, juhar, szil, hárs, vörösfenyő, lucfenyő, gesztenye, cseresznye, dió, kanadai nyár- és eperfa) kísérletezett, hogy megtalálja azokat, amelyekkel a gyors erdősítés titkát a legkülönbözőbb talaj-, éghajlat- és helyi viszonyok között is megoldhatja, egyben jó pénzügyi eredményre is törekedett. Bőséges istálló- és mesterséges trágyával javította a talajt, öntözte is azt, ahol vize volt. Költséget nem kímélt.

Szép, szinte hihetelen sikert ért el rövid két év alatt s mind-
 ezt több ábrában mutatja be. Díszeserjéket, rózsaféléket, élő-
 sövény és kerítés céljaira, továbbá szél elleni védelemre stb. szol-
 gáló bokorféléket is nevelt.

Eddigi kísérletei alapján arra következtet, hogy megfelelő kí-
 sérleti állomások szervezésével sikerülni fog az erdőszetnek nagy
 gyorsasággal erdőket létesítenie. Az árjegyzékekben nemesak a
 csemeték, hanem kész erdők létesítésének költségeit is fel lehet
 majd tüntetni a jövőben!

Krstić: Expressz-gyorsasággal létesített erdőink nemzetgazdasági szempontból. (Naš „expresne šume“ sa gledišta narodne privrede.) 240—260. old.

Afanasijev tanulmánya nagy feltűnést keltett, különösen a gyakorlati körökben. Eddig csak expressz erdőpusztításokat ismert a világ. Ezek között méreteiben és közgazdasági jelentőségében legszomorúbb az Amerikai Egyesült Államokban az elmúlt 300 év alatt az erőltetett gyarmatosítás kapcsán véghezvitt esztelen erdőpusztítás. Ennek következményeképpen ma 20 millió hektár elsőosztályú gabonatermőföld s kitűnő legelő homokszivattá válik, mert a Sziklás-Hegység és a Mississippi folyó között a forró pusztai szélnek nem állják már útját a hajdani őserdők. Őt államban a farmerek milliói válnak földönfutókká. Később jönnek *Roosevelt* elnöknek és kiváló erdészeti szaktanácsadójának *Gifford Pinchot*-nak erélyes védelmi intézkedései. Az elpusztított csodás őserdőket ezek sem tudják újból elővarázsolni.

Jugoszlávia gyakorlati erdészei örömmel fogadták a hírt, hogy erdészeti kísérleti állomások létesülnek, amelyek expressz gyorsasággal 2—3 év alatt erdőket varázsolnak elő állítólag kedvezőtlen körülmények között levő kopár területen is. Ha ez így van, akkor ilyen talajjavító kísérleti állomásokkal át kellene szőni az egész országot a tengerparttól fel a havasokig. A sedreniki kísérleti állomás azonban olyan helyeket erdősített be, amelyeknek talaja elsősorban mezőgazdasági művelésre is kiválóan alkalmasak. A sedreniki esemeték nem alkalmasak kopár területek fásítására. Ahol sok az erdő, pl. Boszniában, ott ma is irtja az erdőt a lakosság, mert szüksége van szántóföldre és legelőre s ezt nemzetgazdasági szempontból nem lehet kifogásolni. A sedreniki kísérleti állomás egy lépést sem tett a kopárkérdés megoldására, működése mai formájában fölösleges és drága mulatság.

Omanović: Expressz erdők létesítése. (Podizanje „expresnih“ šuma.) 261—268. old.

A cikkíró hosszú éveken át szerzett tapasztalatai alapján szintén gyakorlati értelemben szól hozzá *Afanasijev* tanulmányához. Jugoszláviának mintegy 1,300.000 ha. karszt- és kopárterülete van. Nagy gondot okoz ez az erdészetnek s ezért a szakemberek felfigyelnek minden olyan kísérletre, amely a karszt- és kopárterületek erdősítését igyekszik megoldani. A sedreniki kísérleti telep létesítésének híret is örömmel fogadták, de sajnos teljesen értéktelennek tartják. Egyrészt mert nem karsztjellegű sőt nem is mésztalajon van, másrészt, mert az egész eljárás sokkal költségesebb semhogya annak gyakorlati alkalmazása csak

szóba is jöhetne. Az általa nevelt csemeték nem alkalmasak az elkarsztosodott kopár területek beerdősítésére. *Afanasijev*-nek a helyes karszt-erdősítési munka felőli véleménye sem helytálló, sőt egyenesen ellentétben van az illetékes szakemberek eddigi, sok évtizedes sikeres eljárásával. A feketefenyőről táplált, indokolatlanul lekicsinylő nézete egyáltalában nem vall tárgyilagos gondolkozásra és elfogulatlanságra. Az a kérdése pedig, hogy miért nem értek el a feketefenyő-erdősítéssel már eddig nagyobb területi sikereket, nagy tájékozatlanságot árul el. Egy *ha* területnek kőfallyal való körülkerítése (mert enélkül a Karszton erdősíteni nem lehet) 200 P s csak 4.000 csemetével (s nem 20.000-rel, amint *Afanasijev* mondja) való beültetése 100 P költséget jelent. 500.000 *ha.* karszt-terület erdősítése így 150 millió P-be kerülne. Ekkora összeget az állami költségvetés még száz évre felosztva sem bírna elviselni. S hol marad az ugyanekkora összeget felémsztő örökös utánpótlás költsége?

Ebben a kérdésben az az elvi megállapodás, hogy sűrű foltkban létesített, kőfalakkal elkészített szigeteknek lehetőleg természetes felújításával — kiegészítve azt mesterséges feketefenyő erdősítéssel — kell megoldani a feladatot. Ez az eljárás lassú ugyan, de a legolesőbb s amint az eddigi gyakorlat mutatja, eredménnyel jár. Az állattenyésztéssel foglalkozó lakosság legelősükségletére is tekintettel kell lenni, ami nagyon körültekintő, gondos és rendkívül tapintatos eljárást kíván a gyakorlatban az erdészeti személyzettől. *Afanasijev* eljárása még csak említést sem érdemel a kopár területek erdősítésének komoly tárgyalásánál.*

* *Eléggé kíméletlen kritika!*